

کیمسان

ریشه‌های بحران
شاید بتوان سه سطح تحلیل جداگانه برای بحران کنونی اوکراین در نظر گرفت نخست سطح داخلی بحران است. از منظر داخلی به نظر می‌رسد که اوکراین بعد از فروپاشی شوروی و استقلال تا کنون قادر به ایجاد همبستگی و انسجام ملی نبوده است اگرچه «کیف» روزگاری (در دوران قبل از تزارها) برای سالیان متمادی پایتخت باستانی روسیه بوده است، اما تضادهای قومی و هویتی میان اوکراینی تبارها- و روس تبارها در طول تاریخ مناسبات این دو قومیت را دچار فراز و نشیب کرده است؛ تحولاتی که اکنون در قالب اردوکنشی‌های نظامی میان روس تبارهای شرق اوکراین و دولت مرکزی اوکراین در جریان ریشه در همین تضادهای هویتی و به قدرت می‌رسد فضای بحران با دخالت طرف‌های حامی منطقه‌ای و بین‌المللی تشدید می‌شود.در سطح منطقه‌ای نیز موقعیت ژئوپلیتیک این کشور در اروپا باید مورد توجه قرار بگیرد. اهمیتی که اوکراین از نظر جایگاه ژئوپلیتیک برای اتحادیه اروپا دارد موجب شده اگر اوکراین در اتحادیه اروپا و ناتو عضو شود در بلندمدت این توسعه حوزه نفوذ اتحادیه اروپا در مرزهای غربی روسیه بسیار حائز اهمیت خواهد بود. در سطح بین‌المللی نیز این بحران را می‌توان در رقابت‌های بین روسیه و آمریکا دید. اما شاید بتوان انقلاب رنگی ۲۰۱۴ اوکراین را نقطه عطفی در بحران کنونی اوکراین دانست. انقلاب رنگی ۲۰۱۴ مجموعه حوادثی است که با تظاهرات غیرکریان در کیف پایتخت اوکراین اتفاق افتاد. در ادامه «ویکتور یانوکویچ» رئیس‌جمهور روس گرا با امضای توافق‌نامه‌ای با مخالفان با انتخابات دهنگام موافقت کرد، اما اعتراضات ادامه پیدا کرد و در نهایت وی با رای مجلس از سمت ریاست جمهوری عزل شد و چند روز بعد دولت جدید به ریاست «یوسنی یاستنویک» برگیرا به سر سر کار آمد. روسیه این جابه‌جایی قدرت را که با حمایت کامل آمریکا و اروپا اتفاق افتاد کودتا نامید و هم تحرکات خود را در شرق اوکراین برای حفاظت از منافع

امنیت خود نیز وارد مرحله تازه‌ای شد. مسئله‌ای که به گفته کارشناسان به یکی از دلایل اصلی جنگ کنونی تبدیل شد. زمانی که غرب گراها در سال ۲۰۱۴ در اوکراین به دنبال انقلاب رنگی به قدرت رسیدند. نظریه پردازان برجسته رئالیسم در آمریکا مثل «هرشایمر» و «استفان والت» هشدار دادند که ادامه تحریک اوکراین برای عضویت در ناتو با واکنش شدید پوتین مواجه خواهد شد. «جان مرشایمر» نظریه پرداز برجسته رئالیسم تهاجمی ۸ سال با پیش‌بینی این روزها نوشت: «چرا بحران اوکراین حاصل خطای غرب است. توهमत لیبرالی جهان غرب موجب تحریک پوتین شد. غرب می‌بایست بی‌طرفی اوکراین را حفظ می‌کرد و آن کشور را به عنوان منطقه‌ای حائل بین خود با روسیه به رسمیت می‌شناخت و امکان می‌داد اوکراینی‌ها ضمن انتخاب خود، توان مصالحه و سازش با روسیه را حفظ کنند.اما جهان غرب به آنها القاء می‌کرد که شما سرانجام در امان ماند خواهید شد و روسها سرانجام شکست خواهند خورد… ما با این القائات، آنها را به سوسی عدم مصالحه با روسیه و اتخاذ سیاست‌های تند راندم و سرانجام موجب تحریک روسیه و بحران حاضر شدیم.» مرشایمر رفتار غرب در اوکراین را به آن تشبیه می‌کند که اگر چین در کنار سرمایه‌گذاری در آمریکا چگونه برخورد خواهد کرد؟«استفان والت» نیز در سال ۲۰۱۵ از ادبیات دیگری با هشدار مشابه به نقد سیاست‌های اوباما در اوکراین پرداخت و پیش‌بینی کرد: «تلاش برای ورود اوکراین به مجموعه غرب، به ناچار با واکنش شدید مسکو مواجه خواهد شد. سرنوشت اوکراین برای روسیه بیشتر از آمریکا اهمیت دارد و ولادیمیر پوتین نشان داده است که آمادگی دارد تا آسیب بزرگی به اوکراین وارد کند تا مانع همسویی آن با غرب نشود».

چرا اوکراین برای روسیه مهم است؛

سال ۱۹۹۴ میلادی، «یگنییو برژینسکی» گفته بود:

«روسیه بدون اوکراین دیگر امپراطوری به حساب نمی‌آید». به همین دلیل روسیه تحمل عضویت اوکراین در ناتو را در نزدیکی مرزهای خود نداشت، چرا که در دیدگاه روسیه دراین صورت غرب وارد به حوزه قدرت روسیه می‌شد. اوکراین عمق استراتژیک روسیه است و افتادن آن به دست غرب موقعیت ژئوپلیتیک روسیه را به شدت تحت تأثیر قرار می‌داد. روسیه به دنبال کنترل بر شرق اروپا است و کنترل مسکو بر شرق اروپا بدون اوکراین امکان‌پذیر نیست. واضح و روشن است پوتین عقیده دارد که آمریکا با رقم زدن تحولات سال ۲۰۱۴ از این کشور به دنبال تضعیف روسیه بود. به باور کارشناسان حمله روسیه به گرجستان نیز در سال ۲۰۰۸ بیش از آن‌که مربوط به مسائل قفقاز

به دلیل وابستگی شدید اروپا به نفت و گاز روسیه، اختلاف‌ها در قاره سبز درباره تحریم حوزه انرژی روسیه بالا گرفته است. مجارستان تهدید کرده این مصوبه را وتو خواهد کرد.

وزیر اقتصاد اسلوآکی: منع واردات نفت از روسیه، اقتصاد اروپا را ویران خواهد کرد.

بلومبرگ: «برنامه‌های اروپا و آمریکا به منظور توقف صادرات نفت از روسیه به منزله خودکشی اقتصادی غرب است.»

۱۱

رئیس‌جمهور روسیه در روز ۱۸ مارس ۲۰۱۴ (۲۷ اسفند ۱۳۹۲) رسماً سند الحاق کریمه به روسیه را امضا کرد و کریمه را جزء جدایی‌ناپذیر روسیه خواند. الحاق کریمه به روسیه، خواسته یا ناخواسته توفقی را در میان دیگر روس تبارهای شرق اوکراین در الحاق آنان به روسیه، ایجاد نمود. آرزویی که پس از فروپاشی شوروی و استقلال اوکراین و جدا افتادن این مناطق از سرزمین مادری (روسیه)، در میان آنان پرورش یافته بود. از طرف دیگر روسیه که این افراد را سربازان خود در برابر موج اروپاخوای غرب اوکراین می‌دید، شروع به حمایت مالی، مشورتی و تسلیحاتی از این گروه‌ها نمود و این آغاز جنگ‌های خونینی بود که بین دولت مرکزی و مناطق شرقی اوکراین در گرفت. اوکراین و جدایی طلبان مورد حمایت روسیه در سپتامبر سال ۲۰۱۴ میلادی شهرپور (۱۳۹۲) در چارسوب یک توافق ۱۲ ماده‌ای، بر سر برقراری آتش‌بس به توافق رسیدند. برخی از مغای این توافق عبارت بودند از مبادله زندانیان، اجازه انتقال کمک‌های بشردوستانه و تخلیه تسلیحات سنگین.این توافق پنج ماه پس از آغاز درگیری‌هایی امضا شد که تا آن زمان بیش از ۳۶۰۰ کشته برجای گذاشته بود. اما عمر این آتش‌بس، با نقض آن از سوی هر دو طرف، به‌سرعت پایان یافت. با تشدید دوبار درگیری‌ها، این بار با حضور نمایندگان روسیه، اوکراین، سازمان امنیت و همکاری اروپا و رهبران دو منطقه جدایی طلب لوهانسک و دونتسک که طرفدار روسیه بودند، توافق جدیدی در فوریه ۲۰۱۵ میلادی(بهمن ۱۳۹۳) در ۲۳ ماده امضا شد.رهبران آلمان، فرانسه، روسیه و اوکراین که همزمان در مینسک گرد هم آمده بودند نیز با انتشار بیانه‌ای این توافق حمایت کردند.در توافق جدید، هر دو طرف درگیری و حاکمیت آنها متعده به انجام برخی اقدامات سیاسی و نظامی نیز شده بودند. این توافق نیز عملاً از سوی دو طرف اجرا نشد.

با به قدرت رسیدن گربرگهار در اوکراین در سال ۲۰۱۴ تلاش این کشور برای پیوستن به ناتو برای تضمین نظامی در کریمه را به مدت ۲۰ سال در اختیار داشت،

اشاره
بامداد ۲۴ فوریه (پنج شنبه ۵ اسفند ۱۴۰۰) به وقت مسکو، پوتین فرمان حمله سراسری را به اوکراین صادر کرد. در مورد ریشه‌های این جنگ و دلایل داخلی، منطقه‌ای و بین‌المللی آن طی ۸۴ روزی که از این جنگ می‌گذرد تحلیل‌های متفاوتی صورت گرفته است. برخی دلایل

به دنبال بروز جنگ اوکراین در ۵ اسفند ۱۴۰۰ قیمت جهانی مواد غذایی با سریع ترین سرعت ممکن افزایش یافت. فائو: روسیه همراه با اوکراین ۲۹ درصد از صادرات جهانی گندم، ۸۰ درصد از صادرات روغن آفتاب گردان و ۱۹ درصد از صادرات ذرت جهان را به خود اختصاص داده‌اند. پایگاه اینترنتی «ای یو آبزور»؛ جهان با بزرگترین بحران غذایی در تاریخ روبه‌رو است.

۱۱

پس لرزه‌های جنگ اوکراین در جهان

همان‌طور که روسیه نمی‌تواند بدون اوکراین قدرت اقتصادی امپراتوری مورد نظر خود را براحتی تأمین کند. به لحاظ اقتصادی نیز اوکراین، مرکز تجارت تمامی کشورهای تازه استقلال یافته و بزرگراه اصلی صادرات و واردات این کشورها می‌باشد. از غربی‌ترین نقطه تا شرقی‌ترین نقطه، به غیر از آذربایجان که از طریق ترکیه مرتبط و تغذیه می‌گردد، مرکز تأمین نیازهای داخلی و نیز صادرات محصولات و یا کالاهای تولیدی تمامی کشورهای منطقه اوکراین می‌باشد. تا آنجا که از صنایع سبک (لوازم مصرفی خواروار) تا صنایع سنگین (ذوب آهن، فولاد، ریل، واگن و…) تا محصولات کشاورزی، همه از اوکراین تهیه می‌شوند و شرکت‌های عمده صادراتی منطقه به اروپا نیز در اوکراین است. از این رو، بزرگی بازار اوکراین برای آمریکا و اروپا، به بزرگی کشوری پنهانور یا نزدیک به ۵۵ میلیون جمعیت نیست؛ بلکه به بزرگی تمامی کشورهای همسایه و منطقه و حتی خود روسیه می‌باشد. مثلاً بر اینکه تصاحب چنین بازاری، اقتصاد اروپا را قوی و روسیه را تضعیف خواهد نمود و بالعین در تعاملات سیاسی و دیکته و تحمیل تصمیمات آمریکا و متحان اروپایی بر روسیه، اثر مستقیم خواهد گذاشت.

جهان در مسیر قحطی
«امنیت غذایی» از موضوعات مهم و پرسلامد محافل علمی دنیاست. بنابر تعریف سازمان ملل در سال ۱۹۸۶، امنیت غذایی به معنای دسترسی احاد مردم به غذای کافی است. در نقطه مقابل، ناامنی غذایی وجود دارد. ناامنی غذایی زمانی اتفاق می‌افتد که یک فرد یا یک خانواده دسترسی مناسب به مواد غذایی با کیفیت برای حفظ سبک زندگی سالم نداشته باشد. گزارش سازمان ملل که در اواسط سال ۲۰۲۱ منتشر شد، نشان می‌دهد که بین ۷۲۰ تا ۸۱۱ میلیون نفر در سال ۲۰۲۰ ناامنی غذایی را تجربه کرده‌اند. از مهم‌ترین دلایل ایجاد ناامنی غذایی در سال‌های اخیر می‌توان به خشکسالی، تغییرات آب و هوایی و شیوع ویروس کرونا در جهان اشاره کرد. همه‌گیری کرونا آسیب‌پذیری و نارسایی سیستم غذایی جهانی را تشدید کرد و تمامی فعالیت‌ها و فرآیندهایی که بر تولید، توزیع و مصرف مواد غذاییایی تأثیرگذار بود را تحت‌الشعاع قرار داد. جهان اوکراین نیز از عوامل مهم در ایجاد اختلال در زنجیره تأمین است که باعث ایجاد نگرانی‌های عمده درخصوص تولید و توزیع اقلام خوراکی شده است به طوری که برخی حتی نان جنگ گندم را به جای جنگ اوکراین به کار می‌برند. به دنبال بروز جنگ اوکراین و روسیه فوریه ۲۰۲۲ (اسفند ۱۴۰۰) قیمت جهانی مواد غذایی در مارس ۲۰۲۲ (اسفند ۱۴۰۰ – فروردین ۱۴۰۱) به سریع‌ترین سرعت ممکن افزایش یافت.

بر اساس گزارش سازمان ناآو روسیه و اوکراین از بزرگ‌ترین تأمین‌کنندگان کلزا (دانه روغنی) که از آن روغن کلزا به دست می‌آید) هستند و با سهم ۵۲ درصدی از صادرات روغن آفتابگردان در بازار جهانی حضور دارند. همین گزارش می‌افزاید اوکراین و روسیه ۱۹ درصد از عرضه جهانی جو، ۱۴ درصد گندم و چهار درصد ذرت را تأمین می‌کنند. به این ترتیب بر اساس این داده‌ها، تأمین یک سوم صادرات انرژی غلات بر روسیه و از آن فرایند تأمین انرژی خود منطقه گندم

وزارت کار آمریکا در تازه‌ترین گزارش خود اعلام کرد که نرخ تورم در این کشور در یک سال گذشته ۸.۵ درصد افزایش یافت که بالاترین افزایش تورم در آمریکا در ۴۰ سال گذشته است. بایدن دلیل اصلی تورم در آمریکا را حمله روسیه به اوکراین عنوان کرده است. مدیر عامل صندوق بین‌المللی پول: جنگ اوکراین بیش از همه بر آینده انرژی تأثیرگذار خواهد بود.

۱۱

می‌دانند. در تحقق این رویا نیز بازگشت اوکراین به سرزمین مادری جایگاه ویژه‌ای داشت. اما دلیل جنگ هر چه که باشد تبعات ویرانگر آن مثل بروز قحطی و همچنین تورم شدید در سطح جهان بسیاری را نگران کرده است.

سید محمد امین آبادی

در مقایسه با سال گذشته ۴۲.۷ درصد افزایش باید.قیمت سایر مواد خام از جمله کودها، فلزات و مواد معدنی نیز افزایش خواهد یافت. پایگاه اینترنتی «ای یو آبزور» نیز نوشتن جهان با بزرگترین بحران غذایی در تاریخ رو به رو است. در گزارش هیئت بین‌المللی کارشناسان درباره غذای «پایدار» که این پایگاه خبری آن را منتشر کرده آمده است جنگ در اوکراین به «طوفان کامل» برای یک بحران غذایی جدید و جدی دامن می‌زند، بحرانی که می‌شد از آن اجتناب کرد.سازمان ملل پیشتر هشدار داده بود جنگ در اوکراین می‌تواند سبب ایجاد سوءتغذیه در میان هشت تا ۱۲ میلیون نفر طی سال آینده شود. این روند درخواست ایجاد اصلاحات ساختاری در سیستم‌های تأمین‌کننده غذایی در سطح جهان شده است.

وزیر همکاری اقتصادی و توسعه آلمان نیز با اشاره به افزایش سرسام آور قیمت مواد غذایی گفته که جهان با یک بحران غذایی جدی روبه‌رو خواهد شد. وزیر دولت آلمان افزود که این قحطی قریب‌الوقوع از زمان جنگ جهانی دوم تاکنون مشاهده نشده است. «سونیا شولتز» لایالی از جمله همه‌گیری کرونا و جنگ اوکراین را از جمله عللی برشمرد که زمینه‌ساز این قحطی خواهد بود. وی با استناد به گزارش برنامه جهانی غذا هشدار داد: بیش از ۳۰۰ میلیون نفر در حال حاضر از گرسنگی حاد رنج می‌برند و سازمان ملل باید مرتباً این داده‌ها را بازبینی و به‌روزرسانی کند. عضو کابینه برلین با یادآوری رکورد تازه افزایش قیمت مواد غذایی افزود: «قیمت مواد غذایی در سراسر جهان یک سوم رشد کرده و رکورد زده است. پیام تلخ این رخداد این است که ما با بدترین قحطی از زمان جنگ جهانی دوم روبه‌رو هستیم که ممکن است مرگ میلیون‌ها نفر را رقم بزند.»

بحران در اقتصاد جهانی

همزمان با افزایش نگرانی‌ها درباره بروز قحطی

صفحه ۸

پنج‌شنبه ۲۹ اردیبهشت ۱۴۰۱

۱۷ شوال ۱۴۴۳ – شماره ۲۷-۲۳

کرده که نرخ رشد اقتصاد جهانی بر پایه مدل سازمان همکاری اقتصادی و توسعه حدود ۱ درصد کاهش یابد و به ۳ درصد برسد.

بانک جهانی بر پایه سناریوهای سازمان ملل مبنی بر شددت‌گیری جنگ و طولانی بودن مدت آن، نسبت به افزایش فقر در سراسر جهان به دلیل کمبود مواد غذایی و گرانی هشدار داده است.«کریستینا» جورچی-پولا، مدیرعامل صندوق بین‌المللی پول نیز بر توضیح پیامدهای حمله نظامی روسیه به اوکراین و بر اقتصاد جهانی گفت که این جنگ بیش از همه بر آینده انرژی تأثیرگذار خواهد بود و دولت‌ها را با چالش تأمین امنیت انرژی مورد نیاز مردم و اقتصادهای ملی مواجه می‌کند. رئیس این نهاد پولی بین‌المللی با اذعان به اینکه دولت‌ها بر اساس تجربه حاصل از این جنگ به سمت تأمین ذخایر استراتژیک و تضمین‌کننده امنیت انرژی گرایش پیدا خواهند کرد، تأکید کرد که وقوع چنین شرایطی جهان را بیش از پیش آبستن بروز درگیری‌های نظامی بیشتر خواهد کرد. رئیس صندوق بین‌المللی پول خاطرنشان کرد که تأثیر جنگ اوکراین بر رشد جهانی قابل توجه خواهد بود، به طوری که نهاد پولی تحت مدیریت او پیش‌بینی خود از رشد اقتصاد جهانی را در سال جاری میلادی از ۴.۹ در صد به ۴.۶ درصد کاهش داده ولی به نظر می‌رسد که این نرخ تا ۳.۶ درصد کاهش یابداین در حالی است که به گفته او، صندوق بین‌المللی پول در نیمه سال ۲۰۲۱ امیدوار بود که نرخ رشد اقتصادی جهان در سال ۲۰۲۲ به ۶.۱ درصد برسد.

بانک مرکزی آمریکا نیز در گزارشی عنوان کرد، تورم بالا و ادامدار به همراه وقوع جنگ در اوکراین، خطر عمده برای نظام مالی آمریکا تلقی می‌شود. در گزارش بانک مرکزی آمریکا که به تازگی منتشر شده، آمده است تورم بالا، نوسانات در بازارهای سهام و کالا و وقوع جنگ در اوکراین به‌عنوان خطرات اصلی برای سیستم مالی آمریکا خود را نشان داده است. گزارش بانک مرکزی آمریکا هشدار می‌دهد که مشکلات ناشی از جنگ اوکراین هم‌اکنون برخی از بخش‌های سیستم مالی آمریکا را تحت فشار قرار داده است.

وزارت کار آمریکا نیز در تازه‌ترین گزارش خود

افزایش هشارها در باره بروز قحطی و بحران در اقتصاد جهانی

اعلام کرد که نرخ تورم در این کشور در یک سال گذشته ۸.۵ درصد افزایش یافت که بالاترین افزایش تورم در آمریکا در ۴۰ سال گذشته است. بایدن دلیل اصلی تورم در آمریکا را حمله روسیه به اوکراین عنوان کرده است. برای نخستین بار نرخ تورم در آمریکا شامل افزایش قیمت بنزین در این کشور می‌شود که پس از وقوع جنگ در اوکراین در ۲۴ فوریه(۵ اسفند) روند افزایشی نشان داده است. بر اساس گزارش انجمن خودرو در آمریکا، میانگین قیمت هر گالن(حدود ۳.۸ لیتر) بنزین در ۴۰۱ دلار است که نسبت به سال گذشته ۴۳ درصد افزایش یافته است. افزایش قیمت انرژی به افزایش هزینه‌های حمل‌ونقل کالاها و قطعات در سراسر آمریکا منجر شده که رشد قیمت‌ها را برای مصرف‌کنندگان در پی داشته است.د همین

وزیر همکاری اقتصادی و توسعه آلمان: قیمت مواد غذایی در سراسر جهان یک سوم رشد کرده و رکورد زده است. پیام تلخ این رخداد این است که ما با بدترین قحطی از زمان جنگ جهانی دوم روبه‌رو هستیم که ممکن است مرگ میلیون‌ها نفر را رقم بزند.

۱۱

حال طبق برآوردهای اولیسه وزارت تجارت آمریکا تولید ناخالص داخی در سه ماهه اول سال جاری میلادی حدود ۱.۴ درصد کاهش یافته است. این اولین مورد کاهش تولید ناخالصی ملی آمریکا از زمان شروع همه‌گیری کرونا حدود دو سال پیش است. نرخ رشد اقتصاد آمریکا در سه ماهه آخر سال گذشته ۶.۹ درصد بود.

بر اساس گزارش‌ها غیر از آمریکا اقتصادهای نرومندی مثل استرالیا و فرانسه نیز با چالش‌هایی برای مقابله با تورم مواجه شده‌اند. قیمت بالای مواد غذایی در این کشورها به نوبه خود در این دامن زده است. چنانکه گفته شد آمریکا با بالاترین نرخ تورم طی ۴۰ سال گذشته مواجه شده است و انتظار می‌رود روسیه تا عمه آینده و سایر ششقات نفتی این کشور تا ماه گشت اقتصادی از دست افتد. تحلیلگر بلومبرگ در گزارشی نوشت: «برنامه‌های اروپا و آمریکا به منظور توقف صادرات نفت از روسیه به منزله خودکشی اقتصادی از دست است.» تحلیلگر بلومبرگ در گزارشی نوشت: «اتحادیه اروپا نمی‌تواند صادرات نفت از روسیه را به صفر برساند؛ زیرا این موضوع غیرعقلی و غیرعملی است.»

بانک جهانی همچنین در گزارش خود توضیح داده که جنگ و تحریم‌های اتحادیه اروپا و آمریکا علیه روسیه با ایجاد اختلال در مسیرهای تجاری موجب افزایش هزینه‌های حمل‌ونقل و بهیج در سطح جهانی شده است. خدای که می‌تواند موجب افزایش قیمت محصولات و اختلال در زنجیره ارزش طیف گسترده‌ای از صنایع، از جمله مواد غذایی، خودرو، سوخت و ساز، پتروشیمی و حمل‌ونقل شود. در عین حال، روسیه یک مقصد مهم صادراتی برای بسیاری از کشورهای اروپایی شرقی بوده است. بر همین اساس بانک جهانی یادآور شده که بازار بیش از ۱۰ درصد صادرات کشورهای منطقه قفقاز جنوبی، آسیای مرکزی و بالکان در حال از بین رفتن است. در این میان، روسیه مقصد حدود ۲۵ درصد صادرات ارمنستان و بیش از ۴۰ درصد صادرات بلاروس بوده است. همچنین گردشگران روسی و اوکراینی بیش از ۱۰ درصد مجموع گردشگران ورودی به کشورهای این منطقه را تشکیل می‌ده‌اند که کاهش آن می‌تواند اقتصاد کشورهای وابسته به گردشگری از جمله گرجستان، مونته نگرو و ترکیه را تحت تأثیر قرار دهد. بانک جهانی در ادامه گزارش خود پیش‌بینی

از بین رفتن است. در این میان، روسیه مقصد حدود ۲۵ درصد صادرات ارمنستان و بیش از ۴۰ درصد صادرات

بلاروس بوده است. همچنین گردشگران روسی و اوکراینی بیش از ۱۰ درصد مجموع گردشگران ورودی

به کشورهای این منطقه را تشکیل می‌ده‌اند که کاهش آن می‌تواند اقتصاد کشورهای وابسته به گردشگری از

جمله گرجستان، مونته نگرو و ترکیه را تحت تأثیر قرار دهد. بانک جهانی در ادامه گزارش خود پیش‌بینی